

PAPER DETAILS

TITLE: Hollanda'da Hadis ve Sünnet Rüzgârları: Sünneti İhyâ Günleri

AUTHORS: Fatih OKUMUS

PAGES: 191-194

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/606801>

Hollanda'da Hadis ve Sünnet Rüzgârları: Sünneti İhyâ Günleri, Bossen/HOLLANDA, (12-14 Mayıs 2006)

Avrupa'daki Müslümanların, anavatanlarındaki âlimler, aydınlar, sanatçılar ve yazarlarla görüşme-buluşma konusunda memleketlerindeki nüfusa göre daha avantajlı ve nasipli olduklarını söylesem bana hak verir misiniz? Avrupa Müslümanları, ayaklarına gelen nimetlerin kadrini ne kadar bilebiliyor, önlerine serilen hazinelerden ne derece istifade edebiliyor o tartışılır; fakat Avrupa'da Müslüman başına düşen ulemâ, udebâ, fuzalâ sayısının anavatan normallerinin çok üstünde olduğu açık.

Sadece Rotterdam çevresinde, sadece son birkaç ay içinde ve sadece hadis ve sünnet alanında birçok konferans, seminer ve panel yapıldı. Önce IDEE vakfı Prof. Dr. Raşit Küçük Hoca Efendi'yi ve muhterem eşlerini misafir etti. İki günlük 'ribat' programında hem Hz. Peygamber (s.a.v.) konuşuldu; hem de geceyi ve gündüzü sünnete uygun yaşamının provası yapıldı. Ardından Rotterdam İslâm Üniversitesi, İslâmî İlimler Fakültesi dekanı Dr. Özcan Hıdır'ın girişim ve gayretleri sayesinde, geleneksel kültür haftası programı çerçevesinde, MÜ İlahiyat Fakültesi öğretim üyelerinden Prof. İsmail Lütfi Çakan, Prof. Yaşar Kandemir, Prof. İ. Canan Ceylan ve Prof. Raşit Küçük hocaları ağırlandı.

Nihâyet son olarak da, yeni yerleşkesine geçme hazırlıkları yapan mütevazı Avrupa İslâm Üniversitesi (IUE), Dr. Mustafa Dönmez'in girişim ve gayretleri ile UÜ hadis öğretim üyelerinden Doç. Dr. Salih Karacabey ve Doç. Dr. İbrahim Hatiboğlu ile dinler tarihi hocası Doç. Dr. Bülent Şenay ve tarihçi Prof. Dr. Ahmet Ağırakça'yı konuk etti.

"Sünneti ihya günleri" ana başlığı altında düzenlenen program 12 Mayıs akşamı Üniversite'deki açılış paneliyle başlayıp 13-14 Mayıs hafta sonu, bir koruluğun ortasındaki sakin bir konferans otelinde iki günlük kamp programı şeklinde devam etti. 120 kişiyle sınırlı tutulan kamp programı, beklenenin

üzerinde teveccühle karşılandı daha büyük otellerde program

Avrupa İslâm Üniversitesi (IUE) masında Hollanda üniversitelerinde Müslümanların kendi girişimiyle karşılayamayacağına; Müslümanların üretmek, çözüm üretecek nesil yetiştirmek, çıkmamız gerektiğine dikkat çekti. İlişkileri ve projeleri hakkında

Sempozyumda, cumartesi günü "Hadis ve diyalog", Pazar gününün kadehi "Hadis tarihsel boyutu" şeklinde belirlendi.

Cumartesi gün ilk tebliği sunanlar arasında den ayrı değil, hep birlikte den sistem olduğunu belirterek "Ummü'l-kardeşleriz" hadis-i şerifine dikkat

Sayın Hatiboğlu ise modernizmin algısına etkilerini değerlendirdi. Eleştirel, tarihselci, bütüncüllük nispeti konusunda muğlak ve belirsiz yaklaşımların şu veya bu şekilde olduğunu söyledi. Modern düşünce tarihsel değeri ve manaya delalet etmez. Hatiboğlu; ancak oryantalistlerin kişinin çabasıyla dengelenebileceğini alacak derecede büyütmenin vatanı zaten kendilerinin de şimdiden söylediklerini sözlerine ekledi.

Bülent Şenay'ın tebliği ise "İslamî rimüslimler" başlığını taşıyordu. Hatıralarla süslediği konuşmada Monolitik bir İslâm dünyasında dünyasıyla fiilen savaşırken bir çelişki, diyalog toplantılarının katılımının doğru olmadığı, alevi davete icabet etmenin dinen gâhib Amerika'nın kendi krizi olduğunu Sayın Şenay konuşmasında sıkı örneklerle ramları kullanarak çoğunluğu kaynaklara yönlendirdi.

Pazar günü ise diyalogun tarihsel boyutu tartışıldı. Ahmet Ağırakça, Resûlullah (s.a.v.) döneminden Haçlı seferlerine, Osmanlı'dan Cezayir'e kadar geniş bir tarih ve coğrafyada Müslüman-gayrimüslim ilişkilerini diyalog perspektifinden ele alarak gayrimüslimlerin güçlü olduğu dönemlerde diyalogun imkânsızlığı görüşünü savundu. Ağırakça'ya göre ancak Müslümanların hâkim ve izzetli olduğu Medine Vesikası benzeri bir anlaşma-ittifak meşru ve mümkün olabilecektir.

İkinci tebliğci Bülent Şenay ise, mevcut konjonktürde yani Batı'yla ilişkilerimizde henüz bir Medine Vesikası konumunda değil, olsa olsa Hudeybiye barışı konumunda olduğumuz için 'Hilfu'l-Fudûl' modelini -Hz. Peygamber'in buna daha sonra atıfta bulunduğu da dikkate alınarak- önerebileceğimize temas ettikten sonra Gazzâlî'nin, *Faysalu't-Tefrika*'sında, Resûlullah'a (s.a.v.) ittiba etmeyenleri 'felah' bakımından (a) Hz. Peygamber'in ismini duymamış olan; (b) İslâm beldelerine komşu olup, Peygamber'in (s.a.v.) vasfını, özelliklerini, mucizelerini bilmekle birlikte onu inkâr ve ona muhalefet eden ve (c) ismini duymakla birlikte vasfını ve özelliklerini yanlış, saptırılmış olarak duymuş olanlar şeklinde üçe ayırdığını belirtti. Gazzâlî birinci sınıfın ehl-i fetret olduğunu, ikinci sınıfın felaha eremeyeceğini; ancak asıl tartışma konusu olan üçünü sınıfın, belli şartlar muvacehesinde, felaha ermesinin muhtemel olduğunu söylemektedir.

Üçüncü tebliğci İbrahim Hatiboğlu ise tebliğinde her ilim dalının hadisi kendi açısından tarif ettiğini, meselâ fıkıhçıların "Kur'an dışında hükme medâr olan" şeklinde; hadisçilerin, "doğumundan itibaren Hz. Muhammed (s.a.v.) ile ilgili her şey" olarak anladıklarını; hadis kitaplarında niyet hadisi olarak da bilinen "Ameller niyetlere göre değer kazanır" hadisinin özel yerini izah ettikten sonra, ayet ve hadislerin "kulluk" amacıyla öğrenilmesi gerektiğinin altını çizdi. Hatiboğlu'na göre deliller hiyerarşik değildir, iç içi geçmiş daireler gibi birbiriyle ilgilidir. Birbirini destekler ve açıklar. Kur'an, sünnet, icmâ ve kıyas birbiriyle uyum içindedir. Deliller, şekerin suda erimesi gibi birbiriyle ayrılmaz bir bütün oluşturmuşlardır. Sahabe-i Kiram Hz. Peygamberle aynileştiği gibi, günümüzde de Müslümanlar bu hassasiyeti yakalamalıdır. Selef-i sâlihîn, çilesini çekerek ilim öğrendikleri gibi *hedyi*; yani Müslüman gibi yaşama sanatını, hayat üslûbunu da öğreniyorlardı.

"Sünnetin doğru anlaşılmasında başvurulacak yöntemler" başlıklı dördüncü tebliği sunan Karacabey bir alıntıyla söze başladı: "Bu ümmet, peygamberi yanlış anlamaktan çektiğini; bunca uydurma hadisten çekmemiştir." Yaptığınız iş doğru olsa bile, eğer insanlar tarafından yanlış yorumlanacaksa orada problem vardır diyen Karacabey sünnetten birçok örnekle konuyu açıkladı: Hz. Peygamber (s.a.v.) münafıkların ele başısı Übey b. Selûl'ü cezalandırma tekliflerine karşı "insanlar, *Muhammed (s.a.v.) arkadaşlarını öldürtüyor* demezler mi?" şeklinde cevap vermiştir. Bir gece vakti yanında bir hanım olduğunu

görerek adımlarını hızlandıran şeklinde bir açıklama yapmış koleksiyonlarından önce telif mından doğru anlamının önne ilişkin sorulan bazı soruları "bu cevaplandırmayı reddettiğini vurûdu/söyleniş sebeplerini ve vurguladı.

İki gün boyunca çok yararlı sohbetleri; ayrıca orman gezin sayesinde çok yönlü bir ziyafet gibi buradan da herkes nasib ettikçe ziyadeleşmesi.

Fatih OKUMUŞ

Vrije Universiteit, Amsterdam